

Ngôn ngữ Việt Nam

Tên: Nguyễn Hoàng Quốc
Số: 7913; T: 432; 07 Tháng 7 Năm 2010 15:06

Tôi không biết ngôn ngữ M, nói chung, có trọng lượng hay không. Nhưng tôi biết chắc một điều: Ngôn ngữ Việt chúng ta, nói chung, thì rất ồn ào.

Tôi không nói đến những ồn ào khi xem bóng đá hay trong các cuộc tranh tài khác. Ở đâu cũng vậy. Văn hoá thể thao hay văn hoá lễ hội là văn hoá của đám đông và của ồn ào.

Ở đây, tôi chỉ ghi nhận trong đời sống hàng ngày.

Về ghi nhận như thế, tôi có cảm tưởng, sự ồn ào của ngôn ngữ Việt là một điều rất đáng nói.

Ồn ào từ ngoài đường phố. So với các đường phố trên thế giới, đường phố Việt Nam, đặc biệt ở các thành phố lớn, đường phố là Sài Gòn và Hà Nội, có hai đặc điểm nổi bật nhất: ồn ào và ồn ào. Chuyện ồn ào thì chúng ta đã bàn trong bài về văn hoá giao thông; còn chuyện ồn ào thì cũng đã đề cập nhiều ở đây. Tôi đã từng nghe nhiều bạn nói về vấn đề này, như một kết luận: Chất lượng đường phố nào ồn ào như đường phố ở Việt Nam.

Đi xe, taxi hay đi xe máy, người ta bóp còi inh ỏi liên tục. Ở ngoài quốc gia, lái xe, thậm chí họ cũng bóp còi. Mục đích chủ yếu của việc bóp còi là để nhắc nhở chủ xe phía trước đi gì đó, chậm hơn, đèn đã xanh nhưng họ vẫn tiếp tục ngừng lại. Ở Việt Nam, bóp còi

chỗ y u là để nh c nh nh ng ng i lái xe khác, tr c m t và chung quanh, là mình đang... lái xe.

Đ h nh ng đ ng ho c đ ng qu o u. Thành ra, b t ch c Descartes, có th nói, Vi t Nam, “Tôi bóp còi, v y tôi hi n h u!” H u qu c a “tri t lý” đó là, theo ghi nh n c a m y ng i b n và ng i quen c a tôi, Vi t Nam, hai b ph n trong xe h i và xe g n máy d b h nh t là: kèn và th ng. H u nh lúc nào chúng cũng ho t đ ng liên t c.

n g n ngang ng a v i đ ng ph là ch . Trong ti ng Vi t có thành ng “n nh ch” hay “n nh ch v”. Không có ch nào đang ho t đ ng và có khách mà i hoàn toàn im ng. Nh ng đ n c a nhi u ch , nh t là các ch Tây ph ng, th ng r t ch ng m c. Nói cho đúng: đ có nhi u ti ng đ ng h n là ti ng n.

Th nh tho ng có vài ch , m t lúc nào đó, có ng i c m loa phóng thanh qu ng cáo hay chào m i khách hàng. Nh ng, th ng, trong c ch , ch có m t vài ng i chào m i hay qu ng cáo nh th . Khi c a hàng này dùng loa phóng thanh thì c a hàng khác im ng. Ch Vi t Nam, ng c i, h u nh lúc nào cũng n. Ti ng chân lê trên dép nh a. Ti ng chào hàng. Ti ng tr giá. Ti ng cãi c . Ti ng c i nói. Ti ng nh c m t trong các ti m. n nh t là ti ng rao hàng.

Ra ngo i qu c, ng i Vi t v n gi nguyên thói quen rao hàng r t n ào nh th . C vào các khu ch Vi t Nam thì th y. Đ i khái: “Xoài t i, 20 đô m t thùng đây! M i dzô!”, “S u riêng m i nh p t Thái Lan, 3 đô m t ký đây! Dzô đi bà con i!”. Th ng ng i ta không nh ng nhau. M nh ai n y gào. Ng i bên c nh gào to thì mình c gào cho to h n n a. Cu c chi n giành khách đ c th hi n, tr c h t, b ng đ l n c a nh ng ti ng m i khách.

Cũng ngang ng a v i ch là quán nh u. Vào các quán bia r u c a Tây ph ng, ng i ta d th y c nh t ng nhóm ng i v a u ng v a chuy n trò r r v i nhau. c các quán nh u Vi t Nam thì khác h n. Nh u, ng i Vi t Nam th ng có m t thói quen mà ng i ngo i qu c hi m khi có: ép. U ng m t mình hình nh ng i ta không th y... dzui. Ng i ta ph i m i ng i khác: “C ng ly!” Vào cu c, c ng. Nh u ngà ngà r i, cũng c ng. Đã ng t ng , cũng c ng n a. Ng i nào không t nguy n c ng ly thì b ép. Trong quán nh u, lúc nào cũng nghe l nh lói nh ng ti ng m i ép nh ti ng hô xung tr n: “Dzô!” hay “Trăm ph n trăm!” Ngoài chuy n m i hay ép, ng i ta còn bày cách ph t nhau. Đ n mu n: ph t! U ng ít, phá m i nhi u: ph t! U ng mà không say thì không “đã”. Mà đã say thì nói nhi u. Nhi u nh t là chuy n ti u lâm. Không có gì đáng ng c nhiên khi trong các quán nh u, lâu lâu ng i ta i c i rú lên.

Ngay trong các l&#p h&#c, ng&# i Việt Nam cũng &#n. L&#p toàn sinh viên Việt Nam càng &#n. &# các l&#p xen kẽ v&#a sinh viên ngo&#i qu&#c v&#a sinh viên Việt Nam, theo kinh nghiệm đi d&#y g&#n c&# 20 năm c&#a tôi, đám sinh viên Việt Nam cũng th&#&#ng có thói quen nói chuyện trong l&#p nhi&#u nh&#t. Trong các cuộc họp hành hay hội nghị cũng th&#. Trên b&#c, dĩ nhiên gi&#c&# nói; &# d&#&#i, thỉnh gi&#c&# t&# nhiên ch&#m đ&#u vào nhau r&#m. Th&#nh tho&#ng l&#i c&#&#i rình rích trông r&#t h&# hê.

Nh&#ng không phải chỉ &# ngoài đ&#&#ng, ngoài ch&#, trong quán nh&#u, trong l&#p h&#c hay hội tr&#&#ng, ng&# i Việt m&#i &#n. Tôi muốn nói thêm: &# đâu ng&#&#i Việt Nam cũng &#n. Cái &#n không &# hoàn c&#nh mà &# cái gi&#ng. Nói chung, theo tôi, phần lớn ng&#&#i Việt Nam có gi&#ng nói và tiếng c&#&#i khá to. Dĩ nhiên không phải tất c&#. Nh&#ng có nhi&#u, r&#t nhi&#u. Có th&# nói là đa số.

&# tr&#&#ng h&#c, ng&#i trong văn phòng, nghe r&# lên nh&#ng tiếng c&#&#i r&#n r&#ng; ch&#a kịp nghe gi&#ng, tôi đã biết ngay: ng&#&#i Việt! Th&#nh tho&#ng cũng nh&#m: không phải ng&#&#i Việt. Mà là ng&#&#i Hoa! Thì cũng...đ&#ng vẫn c&#!

Th&#t ra, n&#u đi thi gi&#ng, ch&#a ch&#c gi&#ng ng&#&#i Việt đã &#n. Có khi ng&#&#c &#i. Có đi&#u, &# ch&# công c&#ng, ng&#&#i Tây ph&#&#ng th&#&#ng h&#m âm thanh &#i cho... v&#a đ&#nghe. Còn ng&#&#i Việt thì không. &# đâu và lúc nào cũng th&#&#ng ch&# có m&#t “volume”. &#i là volume &# đ&# cao nh&#t.

T&#i sao có hi&#n t&#&#ng nh&# th&#?

Trong cuốn “Ng&#&#i Trung Qu&#c x&#u xí” (b&#n d&#ch c&#a Nguy&#n H&#i Th&#, nxb Văn Ngh&#, California, 1991), Bá D&#&#ng cũng ghi nh&#n là ng&#&#i Trung Qu&#c, đ&#c biết là ng&#&#i Qu&#ng Đông, cũng r&#t &#n ào. Ông cũng đ&#t câu hỏi: T&#i sao? R&#i ông trả &#i: “B&#i tâm không yên &#n. C&# t&#&#ng lên cao gi&#ng là mình m&#nh. Cho nên lúc nào cũng ch&# c&#t nói to, lên gi&#ng, mong lý &# đ&#n v&#i mình.” (tr. 40).

Tôi không nghĩ đó là tr&#&#ng h&#p c&#a ng&#&#i Việt Nam. Tôi cho tính &#n ào ch&# là tàn tích c&#a xã hội nông nghiệp. Ngay c&# hi&#n nay, đa số ng&#&#i Việt v&#n còn sống &# nông thôn. Tuy&#t đ&#i đa số ng&#&#i Việt t&# trung niên trở lên, ngay trong thành phố n trí th&#c, cũng có g&#c gác nông thôn.

Đ&#i sống nông thôn khác đ&#i sống thành th&# &# nhi&#u ph&#&#ng dĩ&#n, nh&#ng quan tr&#ng nh&#t, theo

Ngõ i Vi t n ào

Tác Giả: Nguy n H ng Qu c

Thứ Tư,, 07 Tháng 7 Năm 2010 15:06

---

tôi, là quan h gi a nhà và n i làm vi c: c hai, th t ra, là m t. Nhà đ đ ng th i cũng đ làm vi c. Ng i ta may vá trong nhà, d t c i trong nhà, đan lát trong nhà. Ng i ta ph i lúa ngoài sân, giã thóc ngoài sân; nuôi heo, nuôi gà, nuôi v t trong v n; tr ng tr t cây trái và rau c cũng trong v n. Nhà, do đó, đ c ki n trúc theo i đa ch c năng; r t ít khi chia phòng, ngay c nhà c a phú h . Ý ni m riêng t h u nh không có. Ng , ph n l n là ng chung; ba b n ng i trên chi c gi ng. Gi ng, ph n l n đ t sát bên nhau, m t góc nào đó, không có vách ngăn. Có khi ng i ta ng ngay trên chi c ph n đ t gi a nhà.

T nhà này sang nhà khác, cũng không ai c n báo tr c. C x ng x c b c th ng vào nhà. Không th y ch nhà trên thì đi th ng xu ng nhà d i; không th y n a thì đi tu t ra sau v n. Nói chuy n, ng i ta cũng không c n đ n g n nhau. Ng i m v a n u ăn trong b p v a l n ti ng la r y con đang ch i tr c sân, d n dò ch ng đang lúi húi đào đ t sau v n, hay tâm tình v i bà hàng xóm bên c nh. Không có ý ni m riêng t , không ai “care” đ n chuy n làm phi n ng i khác vì gi ng nói hay ti ng c i r n r ng ho c chói lói c a mình.

thành th thì khác. N i và n i làm vi c th ng là hai không gian khác nhau. Sáng, ng i ta đ n hăng, s hay công ty làm vi c v i nhi u ng i khác: đó là không gian lao đ ng và cũng là không gian công c ng. T i, ng i ta m i v nhà ngh ng i: Nhà tr thành không gian đ ngh ng i và hoàn toàn có tính ch t riêng t . Đ b o v tính riêng t , nhà ng i ta lúc nào cũng c a đóng then cài. Ngay trong nhà, gi a ng i này và ng i n cũng có nh ng s riêng t nh t đ nh. M i ng i m t phòng riêng. Không ph i lúc nào ng i ta cũng có th x ng x c vào phòng nhau. Th m chí, phòng này, ng i ta cũng không mu n làm phi n ng i phòng bên c nh. Nh c ch m v a đ cho mình nghe. Và nói, ng i ta cũng ch nói v a đ cho ng i đ i tho i nghe. Ti ng n, do đó, b xem nh m t s xúc ph m và vi ph m vào s riêng t c a ng i khác. Có th nói “đi u ch nh âm thanh v a đ nghe” h u nh là quy lu t c a đ i s ng thành th .

Nh ng thói quen ăn to nói l n, b t ch p s riêng t và quy n có s im l ng c a ng i khác đ c nuôi đ ng trong n n văn hoá nông nghi p kéo dài c hàng ngàn năm ăn sâu vào chúng ta, không d gì mai m t, ngay khi chúng ta đã thành ph , k c các thành ph đã đ c đô th hoá r t cao Tây ph ng. Còn các thành ph mang nhi u ch t nông thôn nh Vi t Nam thì kh i ph i nói.

S t n t i c a ng i-Vi t-n-ào không ch ng còn lâu. Có khi sang t n th k 22.